

Vážená paní

Ing. Markéta Pekarová Adamová

Předsedkyně Poslanecké sněmovny

Vážená paní předsedkyně,

V Parlamentu České republiky je současně projednáván návrh zákona o změně zákona č. 65/2022 Sb. „O některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny způsobeným invází ozbrojených sil Ruské federace“ (sněmovní tisk č. 727). Dne 5. září 2024 byly zveřejněny pozměňovací návrhy Garančního výboru pro bezpečnost (sněmovní tisk 727/2). Uvedené pozměňovací návrhy konkrétně § 7x, § 7y a Přejícné ustanovení, neodpovídají kritériím zákonnosti, evropským a mezinárodními standardům v oblasti lidských práv a představují příklad nekorektní legislativní techniky, což potvrzují následující skutečnosti:

1. Pozměňovací návrhy o omezení udělení státního občanství pro občany Ruské federace, jsou ve své podstatě legislativními přílepkami, neboť má jimi být právně upravena zcela jiná oblast společenských vztahů, než jakou reguluje zákon č. 65/2022 Sb. a jakou obsahoval návrh zákona před předložením pozměňovacích návrhů Garančním výborem pro bezpečnost.

Schválení zákonů pomoci legislativních přílepků prohlásil Ústavní soud za protiústavní (viz nálezn sp. zn. Pl. ÚS 77/06). Zákon č. 65/2022 Sb., byl přijat k provedení konkrétních rozhodnutí Evropské unie, jak je výslovně uvedeno v Předmětu úpravy tohoto zákona, jenž obsahuje uzavřený a, vyčerpávající výčet otázek uvedených v Předmětu úpravy: a) podmínky udělování dočasné ochrany cizincům uvedeným v § 3 v návaznosti na prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, b) poskytování ubytování a souvisejících služeb osobám s udělenou dočasnou ochranou, c) asistovaný dobrovolný návrat, d) zvláštní pravidla pro poskytování zdravotních služeb a e) evidenci vozidel se státní poznávací značkou Ukrajiny (dále jen „evidence ukrajinských vozidel“).

Rozhodnutí Evropské unie přitom neobsahují žádná ustanovení týkající se českého občanství. Udělení státního občanství České republiky občanství není předmětem úpravy zákon č. 65/2022 Sb., ani předmětem v Parlamentu České republiky je současně projednáván návrh zákona o změně zákona č. 65/2022 Sb. „O některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny způsobeným invází ozbrojených sil Ruské federace“ (sněmovní tisk č. 727). Dne 5. září 2024 byly zveřejněny pozměňovací návrhy Garančního výboru pro bezpečnost (sněmovní tisk 727/2). Uvedené pozměňovací návrhy konkrétně § 7x, § 7y a Přejícné ustanovení, neodpovídají kritériím zákonnosti, evropským a mezinárodními standardům v oblasti lidských práv úpravy původního návrhu.

2. Ustanovení Čl. II pozměňovacího návrhu s názvem Přejícné ustanovení předpokládají použití omezení udělení státního občanství České republiky i na žádosti podané do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, což odporuje zásadě nepřijustnosti retroaktivity zákona, požadavkům právní jistoty a legitimního očekávání.

3. Návrh zákona obsahuje dvě vzájemně si odporující ustanovení § 7x zavádí možnost získání českého občanství pouze v případě pozbytí ruského občanství a stanoví, že řízení se přerušuje s vydáním příslibu udělení českého občanství žadateli, na jehož základě může cizinec vystoupit z ruského občanství a předložit příslušný dokument. § 7y stanoví, řízení o žádosti o udělení státního občanství České republiky, kterou podá státní občan Ruské federace, se přerušuje dnem následujícím po dni, kdy je žádost doručena Ministerstvu vnitra. Z návrhu zákona přitom není jasné, zda v tomto případě musí být žádost posouzena z hlediska souladu s § 13, § 14 zákona o

státním občanství č. 186/2013 Sb. přímo v den doručení Ministerstvu vnitra, a zda bude žadateli ihned vydán příslib o udělení občanství. Nebo zda přerušení řízení hned následující den znamená, že po dobu „do ukončení platnosti ustanovení § 2 tohoto zákona“ nebude žadateli vydán příslib o udělení občanství, a nebude tedy moci ani vystoupit z ruského občanství, ani nabyt české. V druhém případě však nedává žádný smysl přijímat a uchovávat žádosti, protože se s nimi nepočítá. To znamená faktické ukončení udělování státního občanství, což však v návrhu není uvedeno, což vede k různým výkladům. Mezitím by měl být zákon jasný, konkrétní, splňovat kritéria právní jistoty a legitimního očekávání, což v tomto případě chybí.

4. V § 7y odst. 2 je uvedeno, že „V řízení přerušeném podle odstavce 1 se pokračuje dnem následujícím po dni pozbytí účinnosti ustanovení § 2 tohoto zákona. § 2 zákona č. 65/2022 Sb., upravuje definici dočasné ochrany. Souvislost mezi definicí dočasné ochrany a udělením státního občanství České republiky nedává smysl. Zjevně se jedná o legislativní chybu.

Rádi bychom Vás upozornil ještě na dvě zásadní problémy v souvislosti s připravovanou novelou. První z nich se týká protiprávního kolektivního trestu, jenž by vytvořil kolektivní odpovědnost za činy jednotlivců, což je v demokratickém právním státě nepřijatelné. Druhým problémem je porušení mezinárodních standardů, konkrétně Evropské úmluvy o státním občanství, kterou Česká republika ratifikovala. Tato úmluva zakazuje podmiňování nabytí nebo zachování občanství zřeknutím se jiného občanství, pokud to není možné nebo rozumné.

Žádáme, aby poslanci při projednávání návrhu zákona brali zřetel na tyto připomínky.

S upřímnou úctou,

Společnost bez hranic, z.s. Ekaterina Levchenko, předseda

Asociace pro evropskou integraci, z.s., Olga Buzenkova, předseda výboru

V Praze, dne 15. 9. 2024